

Outline t.b.v. inbreng rondetafelgesprek uitfaseren Wet Hillen

Mijn naam is Wilma Berkhout en ik ben gevraagd in deze, de twee nauw samenwerkende seniorenverenigingen in Brabant: KBO-Brabant, de grootste, en PVGE, hier te vertegenwoordigen. Zelf ben ik lid van het bestuur van PVGE en voorzitter afdeling Helmond. Ik ben in een vorig leven fiscalist en belastinginspecteur geweest en heb ruim ervaring met dit onderwerp

Als Brabantse seniorenverenigingen onderhouden wij onder meer een belastingsservice voor ouderen met een laag inkomen. Wij verzorgen per jaar ruim 20.000 aangiften. Onze inbreng is vooral gebaseerd op kennis en ervaringen vanuit deze activiteit.

Ik geef u drie gevallen uit onze praktijk, waarbij het om mensen met AOW of AOW en met een klein aanvullend pensioen gaat, die nu onder de Wet Hillen vallen. Ik laat u mogelijke consequenties zien als de wet wordt afgeschaft.

1. In mijn dorp woont een gewezen dakdekker. Ik ken hem ook nog persoonlijk. Met allerlei wisselende dienstverbanden, waardoor hij niet veel pensioen heeft, zorgde hij voor zijn inkomen. Met het geld dat hij overhield door heel spaarzaam te zijn, kon hij zijn ouderlijke woning kopen. Nu is na al die jaren het huis hypotheekvrij, waardoor hij enigszins kan leven, omdat hij geen woonlasten hoeft te betalen. Dat maakt dat hij een beetje geld overhoudt om bijv. een krantenabonnement te hebben en een abonnement bij een internetprovider kan betalen. Voor deze lage inkomens is immers elk tientje belangrijk! Dat blijkt ook, want de regering zorgt dat kinderen, wiens vaak alleenstaande moeder een dergelijk inkomen heeft, via de Stichting leergeld bv een sportabonnement kunnen hebben en recent kregen een aantal van deze kinderen een smartphone. Om mee te blijven doen. Maar dat geldt ook voor deze ouderen. Dat wil de overheid ook, dat ze mee blijven doen, participeren. Voor onze dakdekker geldt dat áls hij zijn huis niet meer kan betalen, hij zijn huis moet verkopen. Dan valt hij fors in box 3 (de eerste ton straks € 600 en daarna per ton €1400,-). Dan vervallen alle toeslagen, hij heeft geen recht op sociale huur en kan zijn hoge huur en box 3 belasting samen, niet meer uit zijn inkomen betalen. Bovendien is hij zijn ouderlijk huis kwijt.
2. Dan een ex-landbouwer, wiens zoon het boerenbedrijf heeft overgenomen. Zoonlief heeft een eigen woning gebouwd. De ex-boer woont nog in de oude boerderijwoningdeel. Dat is destijds naar privé gegaan. Dat heeft een behoorlijk WOZ-waarde. Hij heeft alleen AOW. Als hij over de rand gekiept wordt, om het zo maar te benoemen, dan is dat huis niet te verkopen! De zoon krijgt van de bank geen lening om het bedrijf ook in financiële zin over te nemen.
3. Als derde de kleine zelfstandige met zijn schoenenzaak in een winkelpand. En zo zijn er vele kleine middenstanders, die de winkel hebben kunnen verkopen. Met de opbrengst heeft men een eigen woning gekocht. Geen woonlasten meer. Dit maakt het voor hem mogelijk om met de AOW van hem en zijn partner rond te komen. Als het fout gaat als gevolg van het verdwijnen van de Wet Hillen, zijn de consequenties hetzelfde als bij de dakdekker.

Uitfasering van de Wet Hillen treft vooral ouderen. De ouderen waarover wij hier spreken hebben hun hypotheek geheel of grotendeels afgelost. Dat zij met een AOW en eventueel een klein pensioen rond kunnen komen, komt vooral omdat zij geen woonlasten meer hebben.

Gevolgen van de uitfasering zijn voor deze gevallen steeds dat hun krappe inkomen extra wordt belast. Enkele tientallen euro's is voor mensen met een smalle beurs veel. Er hoeft maar iets te gebeuren waardoor zij in de schulden komen. Lenen is niet mogelijk, laat staan het opnemen van een hypotheek. Verkoop is soms evenmin aan de orde. Recent is in het nieuws dat de overheid de grootste schuldenveroorzaker is. Het is een dergelijke ingewikkelde materie geworden, dat bij disrupties in het leven, als scheiding, ontslag etc. je zo maar in het ravijn stort. En nu veroorzaakt de overheid zelf de disrupties door de afschaffing van deze wet.

Ouderen met een laag inkomen lijken meer netto over te houden dan werkenden, omdat zij geen AOW-premie in de eerste twee schijven betalen. Maar de werkenden in die inkomenscategorieën worden gecompenseerd in hun te betalen belasting met € 3223 (in 2017) arbeidskorting (en € 3249 in 2018). Bovendien betalen de ouderen hun inkomensafhankelijke zorgpremie van 5,4 % en 5,65 % in 2018 van het **bruto**-inkomen. Dat betalen zij uit hun netto-inkomen, dus nadat de belasting er is afgehaald. Veel geld. Voor werknemers draagt de werkgever het af, zonder belastingheffing. Daarmee is het verschil het "voordeel" dat geen AOW-premie wordt geheven weg.

Als burger verwacht je van de overheid dat deze door de jaren heen een vaste en duidelijke koers voert. En ook het advies van de Raad van State zegt dat. Bovendien is voor heel veel mensen de grootste financiële verplichting die ze zijn aangegaan in hun leven, de eigen woning. Eenvoud en helderheid, zegt de Raad van State, is daarbij belangrijk. Als donderslag bij heldere hemel gebeurt dit ineens. Bovendien wordt de totale eigen woningregeling gedurende 30 jaar veel ingewikkelder.

Ouderen krijgen steeds zwaardere belastingen en steeds hogere lasten. Tot enkele jaren terug werden ouderen met een laag inkomen en enig vermogen ontzien door de ouderentoeslag. Voor deze ouderen was dit immers hun pensioenvoorziening. Sinds 2016 bestaat deze toeslag niet meer. Ook de Wet Hillen is op te vatten als een regeling die ouderen met een laag inkomen compenseert bij de inkomensval van pensionering.

Maar naast de verhoging van de lasten, die financieel hard raakt, is het ook de knagende onzekerheid. Na invoering van deze uitfasering van de Wet Hillen over een langere periode is volledige afschaffing nog maar een kleine stap. De afschaffing van de ouderentoeslag in 2016 en de afbouw van de hypotheekrenteaftrek staan nog vers in het geheugen en dragen niet bij aan vertrouwen van onze achterban in een vaste en duidelijke koers van de overheid. U kent het spreekwoord: vertrouwen komt te voet maar gaat te paard.

Natuurlijk is het volstrekt logisch dat veel ouderen hun hypotheekschuld hebben afgelost. Dat zat in het systeem en was ook de bedoeling en het werd juist maatschappelijk aangemoedigd.

Ineens wordt dat huis als motief en meerdere keren als grondslag gebruikt om vele belastingverzwaringen voor ouderen in te voeren of aftrekken af te schaffen.

De oudere met een pensioen is de eerste generatie, die de verworvenheden van sociale- en arbeidswetgeving nu mogen meemaken. maar daarnaast zijn er ook velen als onze drie voorbeelden. Zij hebben dat eigen huis als appeltje om niet in armoede of schulden te hoeven leven.

Hier dient de overheid af te blijven!